

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
*«25» жовтня 2021 року,
протокол № 3.*

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

«25» жовтня 2021 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
**«СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ (ПОДІЄВИЙ, КУЛЬТУРНО-
ПІЗНАВАЛЬНИЙ, РЕЛІГІЙНИЙ, ПРИГОДНИЦЬКИЙ)»**
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук

«27» вересня 2021 року

_____ Петро СЕМ'ЯНЧУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування

«28» вересня 2021 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент

«28» вересня 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка

«29» вересня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету

«21» жовтня 2021 року, протокол № 2.

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка

«21» жовтня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 8
7. Рекомендовані джерела	– 10
7.1. Основні джерела	– 10
7.2. Допоміжні джерела	– 11
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 24 Сфера обслуговування
2. Код і назва спеціальності	– 242 Туризм
3. Назва спеціалізації	– Спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Спеціалізований туризм (подієвий, культурно-пізнавальний, релігійний, пригодницький)
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 6.4.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– сьомий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5 / 135
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 46
% від загального обсягу	– 34
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 39
семінарські заняття (годин)	– 28
% від обсягу аудиторних годин	– 61
самостійна робота (годин)	– 89
% від загального обсягу	– 64
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,5
самостійної роботи	– 5,0
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	

1) попередні дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – ЗПО 6. Історія туризму ЗПО 10. Безпека в туризмі ЗПО 11. Правове регулювання туристичної діяльності ППО 4.1. Основи туризмознавства ППО 4.2. Організація туристичних подорожей ППО 4.3. Організація екскурсійної діяльності ППО 5.1. Географія туризму ППО 5.2. Туристичне країнознавство ППВ 3.2. Релігієзнавство ППВ 3.3. Культурологія ППВ 5.2. Інтернет-технології в туризмі ППВ 5.3. Інтерактивні технології в туризмі
2) супутні дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – ППО 2. Іноземна мова (за професійним спрямуванням) ППО 3. Друга іноземна мова (за професійним спрямуванням)
3) наступні дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – ППВ 7.2. Туристичний брендинг ППВ 7.3. Туристичне іміджмейкерство ПП 2.3. Практика переддипломна
14. Мова вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – БР. Бакалаврська робота – Українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни

К 02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

К 15 Знання та розуміння предметної області і розуміння специфіки професійної діяльності.

К 17 Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

К 19 Розуміння сучасних тенденцій, місцевих, регіональних та державних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

К 20 Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

К 21 Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

К 24 Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

К 26 Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

Результати навчання

ПР 03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР 04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР 05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПР 07 Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР 14 Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР 22 Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату зі спеціалізованого туризму;
1.2) називати види спеціалізованого туризму;
1.3) описувати відмінності між різновидами спеціалізованого туризму;
1.4) класифікувати й оцінювати туристичні ресурси на предмет придатності для розвитку спеціалізованого туризму;
1.5) надавати географічну характеристику різних видів спеціалізованого туризму;
1.6) класифікувати та характеризувати природні та культурно-історичні ресурси для розвитку спеціалізованого туризму.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть спеціалізованого туризму;
2.2) описувати види спеціалізованого туризму та давати їм географічну характеристику;
2.3) обговорювати та розрізняти суть туристичних ресурсів.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати отриманні знання при описанні географії і ресурсного забезпечення різних видів спеціалізованого туризму;
3.2) працювати з подієвим туризмом;
3.3) працювати з культурно-пізнавальним та подієвим туризмом;
3.4) працювати з релігійним туризмом;
3.5) працювати з пригодницьким туризмом;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) упорядковувати уявлення про спеціалізований туризм;
4.2) аналізувати подієвий туризм;
4.3) аналізувати культурно-пізнавальний туризм;
4.4) аналізувати пригодницький туризм;
4.5) аналізувати релігійний туризм.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати географічний розподіл різних видів спеціалізованого туризму;
5.2) формулювати свою думку видів спеціалізованого туризму;
5.3) пропонувати власне бачення розвитку різних видів спеціалізованого туризму.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати привабливість географії різних видів спеціалізованого туризму;
6.2) узагальнювати інформацію про спеціалізований туризм;
6.3) порівнювати й оцінювати природні туристичні ресурси для розвитку спеціалізованого туризму;

6.4) порівнювати й оцінювати культурно-історичні ресурси для розвитку спеціалізованого туризму;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості за умов багатомірності й альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) генерувати ідеї щодо нових видів спеціалізованого туризму та їх географічного розподілу;
7.2) давати оцінку туристичних потоків, доходів та витрат.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Еволюція і класифікація туризму

Теоретичні і практичні особливості трактування явища «Туризм». Туризм як багатогранне явище, його зв'язок з Економікою, Історією, Географією, Літературою, Архітектурою, Скульптурою, Музикою, Художнім мистецтвом, Медициною, Спортом. Місце спеціалізованих видів туризму в системі туристичної діяльності. Мотивація вибору релігійного туризму.

Визначення об'єкту і предмету, формулювання та характеристика основних завдань дисципліни «Спеціалізований туризм (подієвий, культурно-пізнавальний, релігійний, пригодницький)». Виникнення й розвиток туризму. Сучасний стан туристичної індустрії. Класифікація видів туристичної діяльності.

Тема 2. Характеристика й різновиди релігійного туризму

Релігійний туризм, поняття та види. Основні релігійні течії. Поняття «Паломництво» та його суть. Паломництво та релігійний туризм культурно-пізнавального характеру. Види, функції та особливості паломництва.

Географія центрів та регіонів паломництва та релігійного туризму у індуїзмі, іудаїзмі, буддизмі, ісламі та християнстві. Перспективи розвитку релігійного туризму та паломництва.

Місце релігійного туризму в системі туристичної діяльності. Мотивація вибору релігійного туризму. Релігія як основа релігійного туризму. Сутність і типи релігій. Різновиди релігійного туризму, паломницький туризм, релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості. Форми, типи та категорії релігійного туризму. Релігійний туризм у Християнстві, православні об'єкти в Україні, католицькі об'єкти в Україні. Центри християнства в світі. Релігійний туризм в ісламі, буддизмі, іудаїзмі, індуїзмі. Особливості розробки релігійних турів, релігійні тури на гору Афон. Релігійні поїздки на хадж у Мекку. Особливості практичної організації мандрівок до Індії, Непалу, Тибету. Організація релігійних турів в Україні.

Тема 3. Культурно-пізнавальний (екскурсійний) туризм: суть, види й особливості

Культурно-пізнавальний туризм, зміст культурно-пізнавального туризму. Лідери світу з культурно-пізнавального туризму. Географічна характеристика найбільш активних макрорегіонів культурно-пізнавального туризму. Об'єкти культурної спадщини ЮНЕСКО.

Особливості організації культурно-пізнавальної подорожі. Поняття культурно-пізнавального туру. Туроперейтинг у культурно-пізнавальному туризмі. Центри культурно-пізнавального туризму в Світі і в Україні. Європейські центри культурно-пізнавального туризму. Африканські центри культурно-пізнавального туризму. Американські центри культурно-пізнавального туризму. Українські центри культурно-пізнавального туризму. Особливості етнографічного туризму. Особливості археологічного туризму.

Природні та культурні комплекси як елементи рекреаційної системи. Характеристика природних і культурних комплексів: фізіологічна та психологічна комфортність, надійність, атрактивність. Функціональна відповідність потребам та умовам рекреаційної діяльності.

Тема 4. Специфіка та умови розвитку пригодницького туризму

Пригодницький туризм. Пригодницький спорт і пригодницькі подорожі. Екзотичний та екстремальний різновиди пригодницького туризму. Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Становлення екстремального туризму. Розвиток екстремального туризму в світі. Сучасне поширення в світі. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму.

Водні види екстремального туризму. Дайвінг (підводне занурення, плавання під водою). Вейкбордінг. Водні лижі. Віндсерфінг. Серфінг. Каякінг. Слаломний каякінг. Родео. Фрістайл на каяку. Рафтинг.

Наземні види екстремального туризму. Маунтінбайкінг. Спелеотуризм. Джи́пінг.

Гірські види екстремального туризму. Альпінізм. Скелелазіння. Льодолазіння. Трекінг. Хелі-скі. Фрі-райд. Гірські лижі. Сноубордінг.

Повітряні види екстремального туризму. Парашутний спорт. Групова акробатика. Купольна акробатика. Фрістайл. Скайсерфінг. Бейсджампер. Пільоти на повітряних кулях. Дельтапланеризм. Парапланеризм.

Екзотичний туризм. Міра екзотичности. Космічний туризм. Кайтсерфінг. Джайлоо туризм. Туризм на Північному і Південному полюсах. Поїздка в Чорнобиль. Подорож по джунглях.

Круїзний туризм. Морські круїзи. Річкові круїзи.

Фактори ризику в пригодницькому туризмі.

Тема 5. Подієвий туризм як напрям розвитку спеціалізованого туризму

Подієвий туризм як новий тренд міжнародного туризму, його географічна характеристика. Спортивно-подієвий туризм, концертно-подієвий туризм, ярмарково-подієвий туризм, фестивальний туризм. Перспектива розвитку подієвого туризму. Особливості створення турпродукту для учасників подієвого туризму.

Цільова аудиторія подієвого туризму. Національні фестивалі і свята. Театралізовані шоу. Фестивалі кіно і театру. Гастрономічні фестивалі. Фестивалі і виставки квітів. Модні покази. Аукціони. Фестивалі музики і музичні конкурси. Спортивні події. Міжнародні технічні салони.

Учасники подієвих турів. Мотивація і цілі туристів – учасників подієвих турів. Літні та Зимові Олімпійські ігри. «Карнавальні» тури. Тури на змагання «Формула 1». Тури на авіаційні гонки.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін. зав.	СРС		
1.	Еволюція і класифікація туризму	23	2	4	-	-	17
2.	Характеристика й різновиди релігійного туризму	32	4	6	-	-	18
3.	Культурно-пізнавальний (екскурсійний) туризм: суть, види й особливості	32	4	6	-	-	18
4.	Специфіка та умови розвитку пригодницького туризму	32	4	6	-	-	18
5.	Подієвий туризм як напрям розвитку спеціалізованого туризму	32	4	6	-	-	18
	Усього	135	18	28	-	-	89

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до деяких тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Тематика самостійних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.4. Самостійні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання самостійних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у письмовій формі.
 Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.
 Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рисунку.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Антоненко І. Круїзний туризм в Україні: тенденції та перспективи розвитку / І. Антоненко, І. Мельник // Економіст. - 2016. - № 3. - С. 3-8.
2. Борисова О.В. Спеціалізований туризм: навчальний посібник. К.: Кондор, 2020. 360 с.
3. Бейдик О. О. Чинники розвитку та особливості подієвого туризму / О. О. Бейдик, Н. О. Новосад, О. І. Топалова // Часопис картографії. - 2016. - Вип. 16. - С. 125-131.
4. Кудінова І. П. Подієвий туризм в Україні як складова індустрії гостинності / І. П. Кудінова, Т. А. Голованьова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2018. - Вип. 284. - С. 258-263.
5. Кузишин А.В. Геопросторові особливості видового складу релігійного туризму в Тернопільській області / А.В. Кузишин // Вісн. наук. досліджень. Сер. туризм. - 2006. - Вип. 1. - С. 52-56.

6. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
7. Дишкантюк О.В., Власюк К.В. Гастрономічний туризм: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 225 с.

7.2. Допоміжні джерела

8. Горішевський П.В. Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: підручник / П.В. Горішевський, П.В., В.П. Васильєв, Ю.В. Зінько. - Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. - 158 с.
9. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм : навч. посіб. / Ю. А. Грабовський, О. В. Скалій, Т. В. Скалій. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 301 с.
10. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту та маркетингу / О.Ю. Дмитрук - К.: Альтерпрес, 2004. - 250 с.
11. Дмитрук О. Ю. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. 2-вид., перероб. та допов. / О.Ю. Дмитрук, Ю.В. Щур. - Київ : Альтерпрес, 2008. - 280 с.
12. Ковальчук А. Формування понятійно-термінологічного апарату релігійного туризму і паломництва / А. Ковальчук // Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини. - 2012. - Вип. 29 (2). - С. 86-92.
13. Корсак Р. Тенденції розвитку ділового туризму у світі / Р. Корсак // Східноєвропейський історичний вісник. - 2017. - Вип. 3. - С. 118-123.
14. Панченко С. А. Проблеми релігійного туризму в умовах сучасних культурних трансформацій / С. А. Панченко // Культура і сучасність. - 2017. - № 2. - С. 150-153.
15. Рутинський М. Й. Зелений туризм / М.Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. – К. : Знання, 2008. – 271 с.
16. Рутинський М. Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М.Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. Київ: Знання, 2006. - 271 с.
17. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: навч. посіб. / З. П. Сапелкіна. - К.: Альтерпрес, 2009. – 439 с.
18. Тимчук С. Екологічний туризм як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій / С. Тимчук // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2016. - Вип. 1. - С. 35-41.
19. Хільчевська І. Г. Особливості організації круїзного туризму в Норвегії: досвід для України / І. Г. Хільчевська, К. Є. Корнієнко // Географія та туризм. - 2017. Вип. 41. С. 49-58.
20. Чередниченко А. О. Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи / А. О. Чередниченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2017. - Вип. 58. - С. 226-232.
21. Юрченко С. О. Релігійний туризм у християнстві на сучасному етапі / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. - 2017. - Вип. 6. - С. 216-220.
22. Lomine L., Edmunds J. Keyconceptsintourism. Macmillan, 2007. 224 p.
23. Walker R., Harding K. Tourism 1: Student'sBook. OxfordUniversityPress, 2009. 144 p.
24. Walker R., Harding K. Tourism 3: Student'sBook. OxfordUniversityPress, 2009. 144 p.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

http://tour.com.ua/	- Туристичний портал
http://www2.unwto.org/	- UNWTO
http://whc.unesco.org http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php	- Офіційний сайт світової спадщини ЮНЕСКО
http://tourlib.net/ua.htm	- Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council)
http://vseproturizm.blogspot.com/	- Все про туризм. Туристична бібліотека.
http://otiumportal.com/	- Все про туризм
http://stranamira.com/	- Туристичний портал
https://asean.org/	- Туристичний ресурс «Країни світу»
https://www.iata.org/index.htm	- Туристична асоціація країн Східної Азії (БАТА)
https://mkip.gov.ua/content/turizm.html	- Міжнародна асоціація повітряного транспорту
http://www.freefullpdf.com/	Міністерство культури та інформаційної політики України
http://www.nbu.gov.ua	База даних наукових публікацій
http://lib.rada.gov.ua/static/about/wellcome.html	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3	Бібліотека Верховної Ради України
https://library.ukma.edu.ua/	Наукова бібліотека імені М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
	Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»